Meşru Müdafaa mı Haksız Tahrik mi?

MAHKEME	KARAR TARİHİ	SONUÇ
Yargıtay Ceza Genel Kurulu	01.10.2025	Onama

ESAS NO	KARAR NO	İLGİLİ HÜKÜMLER
2022/287	2025/365	TCK 25, TCK 27, TCK 29, CMK 223

ÖZET

Alacaklısı olmadığı parayı tahsil için iş yerine gelip tehdit ve hakarette bulunan kişiyi beş el ateşle öldüren sanıkta, olay yeri bulgularına göre meşru müdafaa ve mazur görülebilecek sınır aşımı (TCK 27/2) yoktur; eylem haksız tahrik altında işlenmiştir. Direnme isabetli bulundu.

Bu kararın özeti ve değerlendirmesi
savun.av.tr/mesru-mudafaada-sinirin-asilmasi-haksiz-tahrik-cgk-2025-365/ →

Karar metni

Yargıtay Karar Arama sisteminde yayımlandığı hâliyle, değiştirilmeden aktarılmıştır. Taraf adları kaynakta anonimdir.

Ceza Genel Kurulu 2022/287 E. , 2025/365 K.

"İçtihat Metni"

KARARI VEREN

YARGITAY DAİRESİ : 1. Ceza Dairesi

MAHKEMESİ :Ağır Ceza

SAYISI : 12-145

I. HUKUKİ SÜREÇ

Sanığın kasten öldürme suçundan 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu’nun 81/1, 29, 62, 53, 54... . maddeleri uyarınca 10 yıl hapis cezası ile cezalandırılmasına, hak yoksunluğuna, müsadereye ve mahsuba ilişkin Çorlu 1. Ağır Ceza Mahkemesince verilen 14.10.2015 tarihli ve 260-324 sayılı hükmün, sanık müdafii tarafından temyiz edilmesi üzerine dosyayı inceleyen Yargıtay 1. Ceza Dairesince 26.09.2018 tarih ve 3156-3732 sayı ile; "Olay yeri inceleme tutanağından da anlaşıldığı üzere maktulün sırt bölümü çevrildiğinde, bel kısmına gelecek şekilde boşta, horozu inik bir adet tabancanın görüldüğü, yatağında mermi olmayan tabancanın şarjöründe ise dört adet mermi bulunduğu, tanık ...’in, maktulün olay günü kendisini arayarak 'Baba gel, bu şerefsizin ağzına silahı soktum, bak parayı nasıl alıyorum.' dediğini beyan ettiği, tanığın beyanının telefon görüşme

kayıtlarından da sabit olduğu, bu şekilde öldürüleceği korkusuna kapılan sanığın, üzerinde taşıdığı ruhsatsız tabancasını çıkararak maktulün eylemlerinin devamı sırasında maktule ateş ettiği olayda, sanığın meşru savunmada mazur görülebilecek bir heyecan, korku veya telaştan dolayı sınırı aştığı kabul edilerek TCK'nın 27/2. maddesi uyarınca ceza verilmesine yer olmadığına kararı verilmesi yerine, yazılı şekilde hüküm kurulması," isabetsizliğinden bozulmasına oy çokluğuyla karar verilmiştir.

Daire Üyesi ...; hükmün onanması gerektiği görüşüyle karşı oy kullanmıştır.

Çorlu 1. Ağır Ceza Mahkemesi ise 13.03.2019 tarih ve 12-145 sayı ile; "...Olay yerine ilk giden tanık ...'in, sanığın, maktülün başında şok olmuş bir şekilde titreyerek beklediğini ve sürekli 'Benim anama, avradıma küfretti.' dediğini, tanığın anlatımlarına göre sanığın, maktulün kendisine silah çektiğine ilişkin bir beyanının bulunmadığı, olay yeri inceleme raporundan da anlaşıldığı üzere, maktül bulunduğu yerden kaldırıldığında bel kısmına gelecek şekilde yerde bir adet tabanca görüldüğü, tabancanın bulunduğu yer, maktulün düştüğü pozisyon birlikte değerlendirildiğinde, maktulün olay anında tabancasını çekme fırsatının dahi olmadığının anlaşıldığı, bu nedenlerle, sanığın eyleminin meşru müdafaa sınırları içinde kaldığını gösterecek herhangi bir delil elde edilemediği," şeklindeki gerekçe ile bozma ilamına direnerek önceki hüküm gibi sanığın mahkûmiyetine karar vermiştir.

Bu hükmün de sanık müdafileri tarafından temyizi üzerine Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının 18.02.2022 tarihli ve 131129 sayılı onama istekli tebliğnamesiyle dosya, 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 307. maddesi uyarınca kararına direnilen Yargıtay 1. Ceza Dairesine gönderilmiş, aynı madde uyarınca inceleme yapan Özel Dairece 25.04.2022 tarih ve 2182-3180 sayı ile direnme kararının yerinde görülmemesi nedeniyle Yargıtay Birinci Başkanlığına iade edilen dosya, Ceza Genel Kurulunca değerlendirilmiş ve açıklanan gerekçelerle karara bağlanmıştır.

II. UYUŞMAZLIĞIN KAPSAMI VE KONUSU

Sanık hakkında 6136 sayılı Kanun'a muhalefet suçundan kurulan hüküm Özel Dairece onanmak suretiyle kesinleşmiş olup temyizin ve direnmenin kapsamına göre inceleme kasten öldürme suçundan kurulan hükümle sınırlı olarak yapılmıştır.

Özel Daire ile Yerel Mahkeme arasında oluşan ve Ceza Genel Kurulunca çözümlenmesi gereken uyuşmazlık; sanığın maktule yönelik eyleminde TCK'nın 27/2. maddesinde belirtilen meşru savunmada sınırın aşılması şartlarının bulunup bulunmadığının belirlenmesine ilişkindir.

III. OLAY VE OLGULAR

İncelenen dosya kapsamından;

Sanığın müteahhitliğini yaptığı binanın yapı denetim borcunu ödememesi nedeniyle arsa sahibi olan ... ile arasında anlaşmazlık bulunduğu, maktulün de yapı denetim sorumlusu ...'in kayınbiraderi olup parayı tahsil etmek amacıyla olaydan önce birçok kez sanığı arayarak ödeme yapmasını istediği, olay tarihinde sanık kendisine ait satış ofisinde arkadaşları olan tanıklar ... ve ... ile oturduğu sırada maktulün sert bir şekilde kapıyı açarak içeriye girdiği, sanığın misafirleri olduğunu söylemesi üzerine iş yeri içinde bulunan diğer odaya geçerek beklemeye başladığı,

tanıkların buradan ayrılmasından sonra sanığın bulunduğu odaya geldiği ve borç nedeniyle tartıştıkları, maktulün saat 15.11'de tanık ...'i arayıp "Bu ...na koyduğumun çocuğu beni çileden çıkarttı, işin yoksa gel, bana yardımcı ol!" dediği, daha sonra sanığa hitaben; "Ananı avradını sinkaf ederim, seni öldüreceğim!" şeklinde tehdit ve hakaret eylemlerinde bulunması üzerine sanığın belinde bulunan ruhsatsız tabancasını çıkararak toplamda beş el ateş ettiği, atışlardan dördünün isabet ettiği maktulün, odanın giriş kapısı önünde sırt üstü yere yığıldığı, sanığın bir süre maktulün başında beklediği, bu esnada olay yerine gelen tanık ...'in sanığı şok geçirmiş vaziyette gördüğü, tanığın geldiğini fark eden sanığın ise müteaddit kereler "Anama avradıma küfretti." şeklinde konuştuğu ve akabinde aracına binerek olay yerinden kaçıp gittiği,

Tanık ...'in haber vermesi üzerine olay yerine gelen ekiplerce maktulün cesedi bulunduğu yerden kaldırılırken bel kısmına gelecek şekilde yerde kılıfsız ve horozu inik bir adet tabanca görüldüğü, yapılan kontrolde, tabancanın atım yatağında mermi olmadığı, şarjöründe ise dört adet mermi bulunduğu,

Otopsi raporuna göre; maktulün yüzünün sol ortasından giren mermi çekirdeğinin, ense saçlı deri başlangıç yerinden çıkış yaptığı, batın sağ yanda mevcut giriş yarasının çıkışının olmayıp batın bölgesinden bir adet mermi çekirdeği elde edildiği, bahse konu yaralanmaların müstakilen öldürücü nitelikte oldukları, sağ kol dış yanda dirseğin altında mermi çekirdeği giriş, sağ ön kol dirsek iç büklümde çıkış yarası, sol ayak bileği ön yüzde mermi çekirdeği giriş, sol ayak bileği iç yanda ise çıkış yarası tespit edildiği, yüz bölümünde ve sağ kolda tarif edilen atışların uzak atış mesafesinden yapıldığı, neticeten maktulün, ateşli silah mermi çekirdeği yaralanmasına bağlı vertebra ve ekstremite kırıklarıyla birlikte merkezi sinir sisteminin hasarına bağlı şok ve iç organ yaralanmasından gelişen iç kanama sonucu hayatını kaybettiği,

Soruşturma devam ederken sanığın 23.02.2015 tarihinde Çerkezköy Cumhuriyet Başsavcılığına gelerek suçta kullandığını beyan ettiği ruhsatsız tabanca ile birlikte teslim olduğu, suç mahallinden ele geçirilen üç adet kovan, bir adet deforme mermi çekirdeği ve bir adet deforme mermi çekirdeği gömlek parçasının sanığın tabancasından atılmış olduklarının tespit edildiği,

Anlaşılmaktadır.

Tanık ... aşamalarda; olaydan önce maktulün kendisini arayarak ...'in kayınbiraderi olduğunu söyleyip sanıktan parayı alabilmek için yardım istediğini, olay günü saat 11.00 civarında maktulü arayıp sanıkla olan işini sorduğunu, maktulün de öğleden sonra gideceğini söylediğini, aynı gün saat 15.07'de maktulün kendisini arayarak "Bu ...na koyduğumun çocuğu beni çileden çıkarttı, işin yoksa gel, bana yardımcı ol!" dediğini, bunun üzerine aralarındaki tartışmanın büyümesini engellemek için sanığın ofisine gittiğini, içeriye girdiğinde sanığı oda kapısının ağzında; maktulü de sırtüstü yerde yatar vaziyette gördüğünü, maktulün başında şok olmuş bir şekilde elleri titreyerek beklemekte olan sanığın, kendisini görünce irkilip devamlı surette "Benim anama, avradıma küfretti." dediğini, hatırladığı kadarıyla sanığın üzerinde herhangi bir boğuşma izi, maktulün yanında da tabanca görmediğini, daha sonra sanığın ofisten dışarıya çıkıp aracına yöneldiğini, bu sırada oğlu ...'ın geldiğini, oğluna da "Anama, avradıma küfretti." diyen sanığın aracıyla olay yerinden ayrıldığını,

Tanık ... aşamalarda; arkadaşı olan sanığın, ...'e borcunu ödeyemediğinden bahsetmiş olduğunu, olaydan önce ...'in iş yerinde karşılaştığı maktulün, parayı sanıktan alacağını, gerekirse ağzını burnunu kıracağını, ağzına silah dayayacağını söylediğini, bunun üzerine sanığı uyardığını, olay tarihinde arkadaşı ...'in iş yerinde oturdukları sırada maktulün kendisini arayıp "O şerefsizi öldürüyorum, ağzına silahı soktum." dediğini, kendisinin de "Sakın böyle bir şey yapma, yumruk at, döv ama silahla bir şey yapma!" şeklinde konuştuğunu, bu görüşmeye ...'in de şahit olduğunu, devamında, durumdan haberdar etmek için sanığın oğlunu birkaç kez aradığını, ulaşamayınca babasının yanına gitmesi için mesaj attığını,

Tanık ... aşamalarda; birlikte oturdukları esnada bir şahsın tanık ...'i aradığını, ...'in yüz renginin birden değiştiğini, ne olduğunu sorduğunda karşıdaki kişinin ...'i öldürmeye gittiğini söylediğini,

Tanık ... aşamalarda; maktulün eniştesi olduğunu, maktule sanığın kendisine olan borcunu tahsil etmesi için talimat vermediğini, olayı sonradan öğrendiğini,

Tanık ... kovuşturmada; olaydan bir hafta önce tanık ...'in, bir şahsın babası olan sanığı tehdit ettiği yönünde kendisini uyardığını, durumu sorduğunda babasının olayı geçiştirerek bir şey anlatmadığını, olay günü de babasının kendisini arayarak ofise çağırdığını, gittiğinde; "Biri geldi, silah çekti, silahı tutukluk yaptı, ben de onu vurdum." dediğini,

Beyan etmişlerdir.

Sanık soruşturmada; tanıkların ofisten ayrılmasından hemen sonra maktulün yine sert bir şekilde bulunduğu odaya girip masasının yanına geldiğini, kravatından tutup boynunu çektiğini ve yumruk atmaya başladığını, bunun üzerine kendisini savunmak için maktule birkaç kez vurduğunu, bir yandan da "Bu işler böyle olmaz, konuşarak çözülür." dediğini, maktulün biraz sakinleştiğini ve cep telefonu ile birini aradığını ancak kimi aradığını bilmediğini, karşıdaki kişiye "Bu anasını, avradını, sülalesini sinkaf ettiğim .... senin dediklerini yaptım." şeklinde konuştuğunu, daha sonra telefonu kapatıp dışarıya çıktığını, pencereden gördüğü kadarıyla araçtan silah alarak yanına geldiğini, içeriye girer girmez küfürlerine devam edip elindeki silahı ağzına dayadığını, kendisinin de bu silahı tutup ittirdiğini, bunun üzerine silahı kafasına dayadığını, tekrar eli ile silahı itip korkuya kapılarak belinde bulunan ruhsatsız tabancısını çıkarttığını ve maktulün her iki diz kapağına doğru iki el ateş ettiğini, daha sonra nereye ateş ettiğini hatırlamadığını, maktulün dizlerinin üzerine kapaklandığını, yanına doğru yatıp bu şekilde kaldığını,

Kovuşturmada önceki beyanlarından farklı olarak; maktulün ofisindeyken aradığı şahsın tanık ... olduğunu, ...'in telefonda konuştuğu maktule kendisini öldürmesini söylediğini, bu sözü bizzat duyduğunu, maktulün kafasına silahı dayadıktan sonra tetiği çektiğini ancak tabancanın tutukluk yaptığını, bunun üzerine kendisinin davranarak silahını ateşlediğini, maktulün yere yığıldığını, elinde de silah bulunduğunu, silahın yere düştüğünü, maktulün de sırt üstü silahının üzerine devrildiğini, aralarındaki mesafenin 40-50 cm kadar olduğunu,

Savunmuştur.

IV. GEREKÇE

A. İlgili Mevzuat ve Uyuşmazlık Konusuna İlişkin Açıklamalar

Meşru savunma, TCK'nın Birinci Kitabının, İkinci Kısmının, "Ceza Sorumluluğunu Kaldıran veya Azaltan Nedenler" başlıklı İkinci Bölümünde, 25. maddenin birinci fıkrasında; "Gerek kendisine ve gerek başkasına ait bir hakka yönelmiş, gerçekleşen, gerçekleşmesi veya tekrarı muhakkak olan haksız bir saldırıyı o anda hal ve koşullara göre saldırı ile orantılı biçimde defetmek zorunluluğu ile işlenen fiillerden dolayı faile ceza verilmez." şeklinde bir hukuka uygunluk nedeni olarak düzenlenmiştir. Anılan düzenlemeye göre, meşru savunmanın kabulü için saldırının korunmaya değer nitelikteki herhangi bir hakka yönelmiş olması yeterli görülmüştür.

Doktrinde; "Bir kimsenin, kendisini veya başkasını hedef alan bir tecavüz, saldırı karşısında, savunma amacına matuf olarak ve bu saldırıyı defedecek ölçüde kuvvet kullanması" (..., Türk Ceza Kanunu Gazi Şerhi, Adalet Bakanlığı Yayınları, 3. Bası, Ankara, 2006, s. 364); "Bir kimsenin kendisine veya başkasına yöneltilen ağır ve haksız bir saldırıyı uzaklaştırmak amacıyla gösterdiği zorunlu tepki" (..., Ceza Hukuku Genel Hükümler, Beta Yayınları, İstanbul, 2014, s. 307); "Kişilerin saldırıya karşı verdikleri kendini veya diğer bir insanı koruma içgüdüsünden kaynaklanan doğal tepkinin hukuken meşru görülmesi" (..., Yorumlu Uygulamalı Türk Ceza Kanunu, Adalet Yayınevi, 2. Bası, Ankara, 2014, s. 697) şeklinde, 765 sayılı TCK'nın yürürlükte olduğu dönemde Yargıtay Ceza Genel Kurulu kararlarında "Bir kimsenin ağır ve haksız bir tecavüzü kendisinden veya başkasından uzaklaştırmak amacı ile gösterdiği zorunlu tepki" olarak tanımlanan meşru savunma; bir kimsenin, gerek kendisine gerek başkasına ait bir hakkı hedef alan, gerçekleşen ya da gerçekleşmesi veya tekrarı muhakkak olan haksız bir saldırıyı, saldırı ile eş zamanlı olarak hâl ve koşullara göre saldırı ile orantılı biçimde, kendisinden veya başkasından uzaklaştırmak mecburiyetiyle saldırıda bulunan kişiye karşı işlediği ve hukuk düzenince meşru kabul edilen fiillerdir.

Gerek öğretide gerekse yargısal kararlarda vurgulandığı üzere; TCK'nın 25/1. maddesinde düzenlenen ve hukuka uygunluk nedenlerinden birini oluşturan meşru savunma, hukuka aykırılığı ortadan kaldırmakta ve bu nedenle eylemi suç olmaktan çıkarmaktadır. Bir olayda meşru savunmanın oluştuğunun kabul edilebilmesi için saldırıya ve savunmaya ilişkin şartların birlikte gerçekleşmesi gerekmektedir.

1- Saldırıya ilişkin şartlar:

a) Bir saldırı bulunmalıdır.

b) Bu saldırı haksız olmalıdır.

c) Saldırı meşru savunma ile korunabilecek bir hakka yönelik olmalıdır. Bu hakkın, kişinin kendisine veya bir başkasına ait olması arasında fark yoktur.

d) Saldırı ile savunma eş zamanlı bulunmalıdır.

2- Savunmaya ilişkin şartlar:

a) Savunma zorunlu olmalıdır. Zorunluluk ile kastedilen husus, failin kendisine veya başkasına ait bir hakkı koruyabilmesi için savunmadan başka imkânının bulunmamasıdır.

b) Savunma saldırana karşı olmalıdır.

c) Saldırı ile savunma arasında oran bulunmalıdır.
Savunmanın, meşru savunma şartlarının bulunduğu sırada başladığı, ancak orantılılık ilkesinin ihlal edilmesi nedeniyle meşru savunmanın gerçekleştiğinin kabul edilmediği durumlarda, sınırın aşılması söz konusu olabilmektedir.

Sınırın aşılması, TCK'nın 27. maddesinde;

"(1) Ceza sorumluluğunu kaldıran nedenlerde sınırın kast olmaksızın aşılması halinde, fiil taksirle işlendiğinde de cezalandırılıyorsa, taksirli suç için kanunda yer alan cezanın altıda birinden üçte birine kadarı indirilerek hükmolunur.

(2) Meşru savunmada sınırın aşılması mazur görülebilecek bir heyecan, korku veya telaştan ileri gelmiş ise faile ceza verilmez." şeklinde düzenlenmiştir.

Hukuka uygunluk nedeninin bulunması, eylemin suç olmasını engelleyeceğinden, fail hakkında CMK'nın 223. maddesinin ikinci fıkrasının (d) bendi uyarınca beraat kararı verilecektir. Buna karşın, sınırın aşılması bir hukuka uygunluk nedeni olmayıp TCK'nın 27. maddenin birinci fıkrasındaki durum itibarıyla kusurluluğu azaltan, 27. maddenin ikinci fıkrasındaki durum itibarıyla da kusurluluğu ortadan kaldıran nedenlerden biridir. Başka bir deyişle, hukuka uygunluk nedenlerinde sınırın kast olmaksızın aşılması hâlinde beraat kararı değil, anılan maddenin birinci fıkrasına göre indirimli ceza veya ikinci fıkrasına göre CMK'nın 223. maddesinin üçüncü fıkrasının (c) bendi gözetilerek ceza verilmesine yer olmadığı kararı verilecektir.

TCK'nın 27. maddesinin birinci fıkrasında, fail bir hukuka uygunluk nedeninin sınırını aşmakta ise de, bunu bilerek ve isteyerek yani kasten yapmamaktadır. Ancak, fiil taksirle işlendiğinde de cezalandırılabiliyorsa, fail sınırı kast olmaksızın aşmış olması dolayısıyla taksirinden sorumlu tutulmaktadır.

TCK'nın 27. maddesinin ikinci fıkrasında, hukuka uygunluk nedenlerinden sadece meşru savunma için sınırın aşılmasına ilişkin özel bir düzenleme öngörülmüştür. Buna göre bu hükmün uygulanabilmesi için;

1- Meşru savunma ile korunabilecek bir hakkın bulunması,

2- Saldırıya ilişkin şartların var olması,

3- Savunmaya ilişkin şartlardan ölçülülük ya da orantılılık şartının, savunma lehine ihlal edilmesi suretiyle sınırın aşılması,

4- Sınırın aşılmasının mazur görülebilecek bir heyecan, korku veya telaştan ileri gelmesi gerekir. Burada sınırın kasten aşılıp aşılamadığının bir önemi bulunmamaktadır.

Tüm bu şartların birlikte gerçekleşmesi hâlinde, meşru savunmada sınırı aşan faile CMK'nın 223/3-c maddesi uyarınca ceza verilmeyecektir. Bu durumda, kişinin, maruz kaldığı saldırı karşısında içine düştüğü heyecan, korku veya telaş dolayısıyla davranışlarını yönlendirme yeteneğinin ortadan kalkması söz konusu olacağından, meşru savunmada sınırın aşılmasından

dolayı kusurlu sayılmayacağı kabul edilir. Dolayısıyla, belirleyici olan maruz kalınan saldırının kişiyi içine düşürdüğü psikolojik durumdur. Zira kişi sırf maruz kaldığı saldırının etkisiyle, heyecan, korku veya telaşa kapılarak meşru savunmanın sınırlarını aştığında bu maddeden yararlanabilecek, buna karşılık saldırının etkisinin yanında, saldırıdan kaynaklanmış olsa bile, öfke gibi nedenlerle sınır aşıldığında ise aynı korumadan faydalanılması söz konusu olmayacaktır. Başka bir deyişle, failin amacı, saldırının defedilmesinden çok, kin duygusunu tatmine yönelik ise meşru savunmada sınırın aşılması değil, ancak haksız tahrik söz konusu olabilecektir.

Diğer taraftan, modern ceza hukuku, sadece işlenen suçu değil, suçun işlenmesinde etkili olan psikolojik nedenleri de göz önünde bulundurarak faili cezalandırma yoluna gitmekte ve bu durumu cezai sorumluluğu azaltan bir sebep olarak görmektedir. Bu düşünceden hareketle TCK'nın 29. maddesinde de haksız tahrik; "Haksız bir fiilin meydana getirdiği hiddet veya şiddetli elemin etkisi altında suç işleyen kimseye, ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası yerine onsekiz yıldan yirmidört yıla ve müebbet hapis cezası yerine oniki yıldan onsekiz yıla kadar hapis cezası verilir. Diğer hâllerde verilecek cezanın dörtte birinden dörtte üçüne kadarı indirilir." şeklinde, ceza sorumluluğunu azaltan bir neden olarak kabul edilmiştir.

Görüldüğü gibi haksız tahrik, kişinin haksız bir fiilin kendisinde meydana getirdiği hiddet ya da şiddetli elemin etkisi altında suç işlemesi durumunda kusur yeteneğindeki azalmayı ifade etmektedir. Bu hâlde fail, suç işleme yönünde önceden bir karar vermeden, dışarıdan gelen etkinin ruhsal yapısı üzerinde meydana getirdiği karışıklığın neticesi olarak bir suç işlemeye yönelmektedir. Bu yönüyle haksız tahrik, kusurun irade unsuru üzerinde etkili olan nedenlerden biridir. Başka bir anlatımla, haksız tahrik hâlinde failin iradesi üzerinde zayıflama meydana gelmekte, böylece haksız fiilin meydana getirdiği hiddet veya şiddetli elemin etkisi altındaki kişinin suç işlemekten kendisini alıkoyma yeteneği önemli ölçüde azalmaktadır.

Ceza Genel Kurulunun istikrar kazanmış kararları ile öğretide de kabul gören görüşler doğrultusunda haksız tahrik hükmünün uygulanabilmesi için;

a) Tahriki oluşturan haksız bir fiil bulunmalı,

b) Fail öfke veya şiddetli elemin etkisi altında kalmalı,

c) Failin işlediği suç bu ruhsal durumunun tepkisi olmalı,

d) Haksız tahrik teşkil eden eylem mağdurdan sâdır olmalıdır.

Haksız tahrik hükmünün uygulanabilmesi açısından, failin suçu ilk haksız fiilin doğurduğu öfke veya şiddetli elemin etkisiyle işleyip işlememesi önemlidir. Mağdur ya da ölenden gelen haksız hareketin psikolojik etkisinin devam ettiğinin kabulünde zorunluluk bulunan hâllerde, haksız tahrik hükmünün uygulanması gerekmektedir.

Yerleşmiş yargısal kararlarda kabul edildiği üzere, gerek fail, gerekse mağdurun karşılıklı haksız davranışlarda bulunması hâlinde, tahrik uygulamasında kural olarak, haksız bir eylem ile mağduru tahrik eden fail, karşılaştığı tepkiden dolayı tahrik altında kaldığını ileri süremez. Ancak maruz kaldığı tepki, kendi gerçekleştirdiği eylemle karşılaştırıldığında aşırı bir hâl almışsa, başka bir

deyişle tepkide açık bir oransızlık varsa, bu tepkinin artık başlı başına haksız bir nitelik alması nedeniyle fail bakımından haksız tahrik oluşturduğu kabul edilmelidir.

Son olarak ifade etmek gerekir ki, meşru savunmada sona ermemiş, hâlen mevcut bir saldırıya karşı savunma amacıyla karşılık verilmekte, saldırıdan başka türlü korunma imkanı bulunmamakta iken, haksız tahrikte sona ermiş bir haksız fiile zorunlu olmamakla birlikte haksız eylemin yarattığı öfke ile karşılık verilmektedir. Meşru müdafaanın zorunlu olması hâli objektif bir esasa dayanmakta olup haksız tahrik kişinin kusur iradesinin zayıflamasından dolayı cezanın hafifletilmesini gerektiren subjektif bir esasa dayanmaktadır. Bu nedenle bir tarafta haksız tahrik ile meşru müdafaanın birlikte bulunması mümkün değil ise de, haksız tahrik içeren davranışa karşı tepki gösteren failin tepki mahiyetindeki fiiline karşı haksız tahriki doğurduğu kabul edilen kişinin meşru müdafaa durumuna girmesi ise mümkündür (..., Haksız Tahrik, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2021, s. 99).

B. Hukuki Nitelendirme

Müteahhitlik yapan sanığın, tanık ...'e yapı denetimden kaynaklanan borcunu ekonomik sıkıntı yaşaması nedeniyle vaktinde ödeyemediği, maktulün ise tanık ...'in kayınbiraderi olup tanıklar ... ve ...'in bulunduğu ortamda parayı zorla da olsa sanıktan tahsil edeceğini dile getirdiği, suç tarihinden önce de birkaç kez para istemek için sanığı aradığı, olay günü saat 14.50 sıralarında yine aynı konuyla ilgili görüşmek üzere sanığın iş yerine gittiği, tanıklar ... ve ... ile oturmakta olan sanığın misafirleri olduğunu söylemesi üzerine iş yeri içinde bulunan karşı odaya geçerek beklemeye başladığı, tanıkların oradan ayrılmasından sonra sanığın bulunduğu odaya geldiği, borç nedeniyle aralarında tartışma yaşandığı, devamında sanığın belinden çıkardığı tabancası ile maktule doğru beş el ateş ettiği, atışlardan dördünün isabet ettiği maktulün, ateşli silah mermi çekirdeği yaralanmasına bağlı merkezî sinir sistemi hasarı ve iç organ yaralanmasından gelişen kanama sonucu olay yerinde hayatını kaybettiği kabul edilen olayda;

Maktulün yerdeki pozisyonu, hayati bölgelerine aldığı isabet sayısı, maktuldeki yaralanmaların uzak atış mesafesinden yapılmış olması hususları ile olay mahalline gelen ekipler tarafından cesedi kaldırıldığı sırada maktulün bel boşluğuna gelecek şekilde yerde silah ele geçirildiğinin, yapılan kontrolde emniyeti kapalı olan tabancanın atım yatağında da mermi olmadığının tutanağa bağlanması, bu cihetle de maktulün tabancasını eline alma fırsatı dahi bulamadığının anlaşılması karşısında, sanığın maktulün önce ağzına sonra da kafasına silah dayadığı, tetiği çektiği hâlde silahın tutukluk yapması nedenleriyle kendisini savunmak amacıyla maktulün diz kapaklarını hedefleyerek tabancasını ateşlediği yolundaki savunmasının dosya kapsamıyla örtüşmemesi, diğer taraftan, HTS kayıtları uyarınca maktulün tanık ...'i olay günü saat 15.03'te aradığı hususu sabit olup, tanık ...'in, maktulün kendisini arayarak sanığın ağzına silah soktuğunu ve onu öldüreceğini söylediği yönündeki beyanına karşın sanığın, maktulün yanında iken telefonla bir kez görüştüğünden söz etmekle birlikte tanığın bu anlatımlarından bahsetmemesi, kovuşturma evresinde ise maktulün görüştüğü kişinin tanık ... olduğunu söylemesi dikkate alındığında, olaydan sonra firar edip on gün sonra teslim olan sanığın, tanık ...'in olayın hemen akabinde alınan ifadesi kapsamında savunma geliştirdiğinin, maktul ile tanık ... arasındaki konuşmanın, maktulün iş yerinin diğer odasında beklediği esnada yapıldığının ve maktulün, sanığın odasına geçtikten sonra

tanık ... ile görüştüğünün anlaşılması, bu duruma göre tanık ...'in anlatımlarının maddi olgular ile desteklenmemesi, sanığın olay yerine ilk gelen tanık ...'e ve oğlu ...'a maktulün kendisine silah dayadığını anlatmayıp devamlı surette ailesine küfredildiğini söylemesi vakıaları bir bütün olarak değerlendirildiğinde; hayati olmayan bölgelerini hedef alarak maktulü etkisiz kılma imkânına sahip olduğu hâlde, ikisi hayati bölgelerine tesir edecek şekilde maktulün vücudunun ön ve arka bölümlerine toplamda beş el ateş eden sanığın, atışlardan dördünde isabet kaydettiği ve kendi iş yerinde bulunan sanığın saldırıyı uzaklaştırma imkânına sahip olduğu hâlde olay öncesinde aldığını iddia ettiği tehditler nedeniyle güvenlik güçlerine başvurma yolunu da tercih etmediği, olayın vuku tarzı ile tarafların konum ve imkânları itibarıyla sanık hakkında meşru müdafaa ve meşru müdafaada mazur görülebilecek bir heyecan, korku veya telaş sonucu sınırın aşılması koşullarının gerçekleşmediği, ancak maktulün alacaklısı olmadığı bir parayı tahsil amacıyla sanığın iş yerine gelmesi ve tehdit ile hakaret eylemlerinde bulunması nedeniyle eylemin haksız tahrik altında işlendiği kabul edilmelidir.

Bu itibarla, Yerel Mahkemenin direnme gerekçesinin isabetli olduğuna, uygulamanın denetlenmesi amacıyla dosyanın Özel Daireye gönderilmesine karar verilmelidir.

Çoğunluk görüşüne katılmayan bir Ceza Genel Kurulu Üyesi; direnme hükmünün isabetli olmadığı düşüncesiyle karşı oy kullanmıştır.

V. KARAR

Açıklanan nedenlerle;
1-Çorlu 1. Ağır Ceza Mahkemesince verilen 13.03.2019 tarihli ve 12-145 sayılı hükme yönelik direnme gerekçesinin İSABETLİ OLDUĞUNA,

2-Dosyanın, uygulamanın denetlenmesi amacıyla Özel Daireye gönderilmek üzere Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığına TEVDİİNE, 01.10.2025 tarihinde yapılan müzakerede oy çokluğuyla karar verildi.